

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ЧТЕІ ДТЕУ
03 травня 2024 р.
(протокол № 8, п. 2)

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказом ЧТЕІ ДТЕУ
від 03.05.2022р. № 5

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ**

Чернівці 2024

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про кваліфікаційну роботу для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня (далі – Положення) є складовою системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому торговельно-економічному інституті Державного торговельно-економічного університету (далі – ЧТЕІ ДТЕУ).

1.2. Кваліфікаційна робота здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня (далі - Кваліфікаційна робота) – кваліфікаційне самостійне дослідження, що виконує студент при завершенні навчання за освітньою програмою ЧТЕІ ДТЕУ; призначене для об'єктивної оцінки ступеня сформованості компетентностей та програмних результатів, які закріплені у освітньо-професійній програмі ЧТЕІ ДТЕУ, містить висновки та пропозиції за результатами аналітичних і експериментальних досліджень, направлені на вирішення актуальної науково-практичної / суспільно важливої проблеми.

1.3. Кваліфікаційна робота містить результати дослідження стану вивчення проблеми (огляд та аналіз), детально обґрунтовану та належним чином оформлену пропозицію, що передбачає впровадження (за можливості) певних змін (нововведень) у діяльність об'єкту дослідження та висновки.

Підготовка кваліфікаційної роботи передбачає виконання студентами таких завдань:

- поглиблення, систематизацію та закріплення знань, набутих у процесі навчання;
- розвиток навичок та умінь здійснення інформаційно-аналітичної, проектно-дослідницької діяльності для вирішення прикладних задач з тематики дослідження;
- закріплення та розвиток теоретичних знань за темою кваліфікаційної роботи – на основі вивчення та систематизації сучасної спеціальних інформаційних джерел вітчизняних та зарубіжних авторів, проведення її критичного аналізу, узагальнення історичного та гносеологічного аналізу;
- розвиток умінь вести науковий пошук, узагальнювати різні пропозиції (точки зору, методичні підходи, концепції), чітко аргументувати власну точку зору з досліджуваної проблеми;
- набуття вміння адаптації теоретичних положень, методичного інструментарію, викладеного в спеціальній літературі, передового досвіду науковців та практиків до умов діяльності об'єкту дослідження;
- закріплення практичних навичок проведення досліджень, формування його методичного забезпечення – з урахуванням сутності поставленої проблеми та обмежень, що мають тісний зв'язок з діяльністю об'єкту дослідження;
- опанування навичками логічного, аргументованого та послідовного обґрунтування висловленої пропозиції стосовно проблеми, що вирішується, проведення планових і прогнозних розрахунків з використанням сучасного методичного забезпечення, оцінювання

ефективності висловленої пропозиції;

- оволодіння системним підходом, сучасною методологією, методичним інструментарієм та технологічними прийомами обґрунтування власних пропозицій, оцінки їх наслідків, впровадження розроблених рекомендацій та пропозицій у практичну діяльність конкретного підприємства (організації, установи).

У методичному плані зміст кваліфікаційної роботи базується на компетентностях студентів, набутих у процесі теоретичного навчання, виконання ними науково-дослідної роботи, а також проходження ними практичної підготовки.

1.4. Кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня виконується з метою підтвердження рівня професійної та наукової підготовки випускника другого рівня вищої освіти. Основне завдання її автора – продемонструвати здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та /або інноваційного характеру у певній галузі професійної діяльності.

Наукові результати кваліфікаційної роботи здобувача другого (магістерського) рівня обов'язково повинні бути опубліковані в Збірнику наукових статей студентів ЧТЕІ ДТЕУ або в іншому науковому фаховому виданні України.

1.5. Закріплення теми кваліфікаційної роботи, призначення наукового керівника і консультантів (у разі потреби) затверджується наказом ЧТЕІ ДТЕУ за поданням завідувача кафедри та гаранта освітньої програми з урахуванням графіка навчального процесу.

1.6. Науковим керівником кваліфікаційної роботи призначається науково-педагогічний працівник кафедри, який має науковий ступінь доктора або кандидата наук, і проводить наукові дослідження за відповідним напрямом.

До основних обов'язків наукового керівника кваліфікаційної роботи відносяться:

- допомога студенту в остаточному формулюванні теми дослідження, формування структури роботи та плану;
- надання консультацій щодо вивчення окремих літературних джерел, збору та обробки інформаційних матеріалів діяльності підприємства – об'єкта написання кваліфікаційної роботи, методичних аспектів використання окремих аналітичних, прогнозних, експертних розрахунків, застосування окремих методичних прийомів дослідження тощо;
- забезпечення дотримання академічної доброчесності студентом;
- консультування щодо змісту кваліфікаційної роботи, відповідності підготовлених матеріалів вимогам, що висуваються до неї;
- контроль за виконанням окремих етапів роботи, оформлення поетапних результатів дослідження;
- підготовка студентів до проведення захисту кваліфікаційної роботи;
- складання відгуку про відповідність кваліфікаційної роботи вимогам та оцінювання можливості її допуску до захисту.

1.7. За дані, викладені у кваліфікаційній роботі, порядок використання фактичного матеріалу під час її виконання, обґрунтованість й достовірність висновків, положень персонально відповідає студент і науковий керівник. Не допускається запозичення (плагіат) матеріалу.

Порядок щодо запобігання, виявлення та перевірки на академічний плагіат визначено у Положенні про дотримання академічної доброчесності, запобігання та виявлення академічного плагіату у ЧТЕІ ДТЕУ.

1.8. Кваліфікаційна робота виконується державною мовою. Написання кваліфікаційної роботи іншою, ніж державна, мовою можливе за заявою студента, на основі якої здійснюється подання завідувача кафедри та відбувається погодження директором.

1.9. Внесення змін та уточнень до тем / об'єктів кваліфікаційних робіт можливе як виняток не пізніше першого тижня від початку проходження студентами практичної підготовки. Зміни регламентуються наказом ЧТЕІ ДТЕУ, проєкт якого вносить завідувач кафедрою за обґрунтованою заявою студента, погодженою з науковим керівником та гарантом освітньої програми.

1.10. У період підготовки кваліфікаційних робіт питання щодо стану їх підготовки студентами та дотримання ними календарного графіку систематично заслуховуються на засіданнях випускових кафедр (з відображенням у відповідних протоколах).

2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ І КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Тематика й науковий рівень кваліфікаційної роботи повинні відповідати освітній програмі підготовки здобувачів відповідного освітнього ступеня.

2.1.1. Теми кваліфікаційних робіт формуються відповідно до напрямів науково-дослідної тематики випускової кафедри, запитів роботодавців та стейкхолдерів, сучасних досягнень у відповідній предметній галузі або суміжних сферах науки й техніки.

2.1.2. Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт розробляється випусковою кафедрою згідно з вимогами освітньої програми та відповідно до затверджених програм дисциплін, опанованих здобувачами відповідного освітнього ступеня, і відображає актуальну проблематику. Тематика щорічно переглядається, затверджується на засіданні кафедри, розміщується на інформаційних ресурсах кафедри.

2.1.3. Тему кваліфікаційної роботи студент обирає із запропонованих кафедрою, погоджує її з науковим керівником та (за необхідності) з консультантом. Якщо студент не мав змоги в визначені графіком освітнього процесу строки обрати тему кваліфікаційної роботи – це робить науковий керівник та гарант освітньої програми. Разом із вибором теми визначається об'єкт, на матеріалах якого буде виконуватися кваліфікаційна робота. Діяльність об'єкта дослідження повинна створювати можливість інформаційного забезпечення дослідження обраної теми.

2.1.4. За погодженням із науковим керівником студент може запропонувати самостійно сформульовану тему дослідження за умови обґрунтування доцільності її розроблення, ознайомлення з аналітичними оглядами і статтями у спеціалізованих наукових виданнях, а також враховуючи свої наукові та професійні інтереси, що були проявлені під час написання курсових робіт, підготовки статей та конкурсних наукових робіт, у виступах на студентських наукових конференціях і т.п.

2.1.5. Кваліфікаційна робота може виконуватися за тематикою, яку замовляють державні установи, підприємства та організації, що уклали з ЧТЕІ ДТЕУ договори про навчання (підготовку) або мають з інститутом договори / меморандуми про співпрацю. Рекомендовано також передбачити теми кваліфікаційних робіт, які у майбутньому можуть трансформуватися у теми робіт на здобуття наступного ступеня вищої освіти.

2.1.6. Кваліфікаційна робота може носити теоретичний характер. При цьому вона повинна містити фундаментальні дослідження, мати наукову новизну, теоретичну цінність та практичну значущість.

Виконання кваліфікаційної роботи на абстрактну тему, без використання й аналізу матеріалів, що характеризують діяльність об'єкту дослідження, не допускається. Якщо немає пропозицій студента щодо об'єкта дослідження, випускова кафедра призначає підприємство, з яким ЧТЕІ ДТЕУ має відповідний договір / меморандум про співпрацю.

2.1.7. Формулювання теми повинно бути чітким, лаконічним та не містити неоднозначного тлумачення. У темі зазначається об'єкт, який досліджується, або підприємство, організація тощо, за матеріалами якого виконується кваліфікаційна робота.

2.1.8. Після остаточного узгодження теми кваліфікаційної роботи з науковим керівником студент подає заяву на ім'я завідувача кафедри, в якій зазначає назву теми і повну назву об'єкта дослідження (Додаток А).

2.2. Кваліфікаційна робота виконується на основі поглибленого вивчення законодавчих та інших нормативно-правових актів, спеціальної вітчизняної і зарубіжної наукової літератури, передового досвіду з обраної проблеми (бажано використовувати літературу за останні 5-7 років, винятки допустимі для базових видань з опрацьованої тематики), результатів власних досліджень з метою вирішення визначених професійних завдань, а також містить результати теоретичних, експериментальних досліджень.

2.3. Після опрацювання джерел студент складає план, який узгоджується з науковим керівником, за необхідності з консультантом, гарантом освітньої програми, завідувачем випускової кафедри. Розгорнутий план зазначається у Завданні на кваліфікаційну роботу студентів (далі – Завдання) (Додаток Б), який, за погодженням наукового керівника, може корегуватися, про що робляться відповідні записи у затвердженому варіанті.

2.4. Якщо відбуваються зміни згідно п.1.9. Положення, – вносяться зміни та уточнення до теми / об'єктів кваліфікаційних робіт, – відповідно змінюється завдання.

2.5. Важливим є дотримання основних вимог щодо рівня підготовки

кваліфікаційної роботи, її змісту, структури, форми викладення матеріалу, а також оформлення.

3. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. У процесі підготовки кваліфікаційної роботи застосовуються методичні й технічні прийоми наукової роботи.

3.2. Норми наукової комунікації регламентують характер викладення інформації, передбачаючи відмову від висловлювання власної думки від першої особи. У зв'язку з цим вживаються мовні конструкції, в яких замість особового займенника «я» вживається займенник «ми», оскільки дослідження здійснюється під постійним консультуванням з боку наукового керівника. Науковий керівник є взірцем моральності для студента щодо ставлення до науки та до авторських прав згідно з Етичним кодексом ученого України, Етичним кодексом науково-педагогічного працівника/співробітника ЧТЕІ ДТЕУ та Етичним кодексом здобувача вищої освіти ЧТЕІ ДТЕУ.

3.3. Перевірка на академічний плагіат здійснюється засобами, визначеними у Положенні про дотримання академічної доброчесності, запобігання та виявлення академічного плагіату у ЧТЕІ ДТЕУ.

3.4. Оформлення кваліфікаційної роботи здійснюється відповідно до загальних вимог, що висуваються до наукових робіт (Додаток В). Оформлення текстової частини кваліфікаційної роботи повинно відповідати вимогам Національного стандарту України «Інформація та документація. Звіти в сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. ДСТУ 3008:2015».

Оформлення списку використаних джерел повинно відповідати вимогам Національного стандарту України «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015».

3.5. Обсяг основної частини кваліфікаційної роботи складає до 50 сторінок тексту формату А4 (розмір шрифту – 14 кегль, міжрядковий інтервал – 1,5) та регламентується відповідно до специфіки освітньої програми.

4. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

4.1. До захисту кваліфікаційної роботи допускаються студенти, які успішно виконали вимоги навчального плану / індивідуального навчального плану студента, у т.ч. програму практичної підготовки та склали сесію.

4.2. Процес підготовки кваліфікаційної роботи систематично контролює науковий керівник відповідно до календарного графіка, затвердженого випусковою кафедрою, в т.ч. строки подання на рецензування науковому керівникові окремих розділів і роботи у цілому.

4.3. На період виконання кваліфікаційних робіт на випусковій кафедрі складається розклад проведення консультацій науковими керівниками, згідно з яким забезпечується системна робота над кваліфікаційною роботою студентів та наукових керівників.

4.4. Кваліфікаційна робота подається науковому керівнику для перевірки її змісту та структури у строки, визначені у Завданні, але не пізніше 30 календарних днів до засідання екзаменаційної комісії (ЕК). У разі зауважень наукового керівника кваліфікаційна робота повертається студентові на доопрацювання.

4.5. Після виправлення всіх зауважень наукового керівника кваліфікаційна робота подається на перевірку академічного плагіату не пізніше, ніж за два тижні до дати захисту у строки, визначені у Завданні. Рекомендовані показники оригінальності текстів для кваліфікаційних робіт визначено у Положенні про дотримання академічної доброчесності, запобігання та виявлення академічного плагіату у ЧТЕІ ДТЕУ. За результатами успішної перевірки на оригінальність тексту, за наявності зовнішньої рецензії (відгуку) кваліфікаційна робота реєструється на кафедрі, але не пізніше, ніж за 5 календарних днів до захисту (Додаток Г), а науковий керівник пише відповідну рецензію (позитивну чи негативну) і виносить роботу на розгляд комісії по захисту кваліфікаційних робіт.

4.6. У випадку недотримання календарного графіку виконання кваліфікаційних робіт, науковий керівник надає інформацію на засіданні кафедри (з відображенням у відповідних протоколах) та готує службову записку на завідувача кафедри щодо наявності відхилень від графіку підготовки кваліфікаційної роботи, але не пізніше 30 днів до засідання ЕК із захисту кваліфікаційної роботи. Витяг з протоколу засідання кафедри передається начальнику навчального відділу, який складає службову записку на ім'я директора та проект наказу ЧТЕІ ДТЕУ про відрахування студента з інституту.

4.7. Науковий керівник перевіряє на відповідність встановленим вимогам оформлення кваліфікаційної роботи та надає відгук, в якому зазначається:

- актуальність дослідження;
- сучасність використаних методів дослідження;
- рівень використання набутих у процесі навчання теоретичних знань при виконанні дослідження;
- вміння самостійно вирішувати наукові та практичні проблеми;
- логічно, послідовно, аргументовано викладати матеріал і робити висновки;
- участь студента у наведених експериментальних дослідженнях, теоретичній обробці отриманих результатів, формулюванні наукового положення / ідеї / методиці;
- повнота розкриття теми;
- перспективність запропонованих рекомендацій;
- недоліки роботи та зауваження;
- рекомендація до захисту.

4.8. Кваліфікаційна робота обов'язково повинна бути рецензована. Рецензування доручають висококваліфікованим фахівцям (викладачам, науковцям, провідним фахівцям виробничих, торговельних, наукових, проектних організацій тощо).

4.9. Кваліфікаційна робота може містити рецензію (відгук) від

підприємства (установи, організації і т.п.), за матеріалами якого проведено дослідження. Рецензія (відгук) завіряється підписом його керівника та печаткою, за наявності, що підтверджує достовірність наведених у кваліфікаційній роботі матеріалів щодо діяльності підприємства-об'єкта дослідження.

4.10. При рецензуванні кваліфікаційної роботи рекомендується визначати:

- новизну постановки і розроблення проблеми;
- використання наукових методів дослідження;
- аргументованість висновків і обґрунтованість пропозицій;
- вміння здобувача освітнього ступеня бакалавра / магістра, чітко, грамотно й аргументовано викладати матеріал, правильно оформлювати його;
- недоліки та зауваження щодо змістовної частини роботи;
- висновок про можливість допуску до захисту.

4.11. Зовнішня рецензія (відгук) надається письмово і містить загальний висновок щодо рекомендації до захисту.

4.12. Титульна сторінка (Додаток Д) кваліфікаційної роботи містить підписи: студента, наукового керівника, завідувача випускової кафедри та консультанта (за необхідності).

4.13. У разі виявлення формальних невідповідностей, у тому числі в формулюванні теми, назві підприємства (організації), за матеріалами якого виконано дослідження тощо, кваліфікаційна робота на рецензування не приймається і до захисту не допускається.

4.14. Кваліфікаційна робота окремо має містити анотацію обсягом до 2-ох сторінок українською та англійською мовами (або іншою іноземною мовою, яку вивчав студент), повинна стисло відображати загальну характеристику та основний зміст кваліфікаційної роботи (Додаток Е).

4.15. З метою визначення якості та ступеня готовності до захисту випускова кафедра відповідно до графіку підготовки організовує попереднє заслуховування представлених студентом основних положень кваліфікаційної роботи.

4.16. Попередній захист кваліфікаційної роботи проходить із залученням профільних фахівців кафедри, гаранта освітньої програми та завідувача кафедри. Вони роблять узагальнений висновок про готовність кваліфікаційної роботи до захисту. Після успішного проходження попереднього захисту та перевірки на академічний плагіат кваліфікаційна робота передається на розгляд завідувачу кафедри, який робить висновок про рекомендацію її до захисту на засіданні ЕК.

4.17. Студенти, кваліфікаційні роботи яких на попередньому захисті і розгляді завідувачем випускової кафедри були оцінені позитивно, допускаються начальником навчального відділу до захисту на засіданні ЕК не пізніше, ніж за 5 робочих днів до початку її роботи (відповідно до «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію з атестації у ЧТЕІ ДТЕУ»). У такий же термін студент подає на кафедру переплетену

кваліфікаційну роботу.

4.18. Студент готує виступ-презентацію з використанням комп'ютерних технологій на 7-10 хвилин, а також необхідний роздатковий матеріал – наочну ілюстрацію відповідних тверджень під час доповіді, – зміст та якість якого перевіряє науковий керівник. Кількість примірників ілюстративного матеріалу повинна відповідати чисельному складу ЕК. Зразок оформлення титульної сторінки ілюстративного матеріалу наведено у Додатку Ж.

4.19. Якщо студент планує захищати кваліфікаційну роботу іноземною мовою, реферат повинен бути підготовлений цією ж мовою. При цьому науковий керівник кваліфікаційної роботи має володіти мовою її написання. Для одержання дозволу на захист роботи іноземною мовою студент подає на ім'я начальника навчального відділу заяву із візою завідувача випускової кафедри, закріпленого за кафедрою відповідального викладача іноземної мови, керівника кваліфікаційної роботи та гаранта освітньої програми. До складу ЕК у такому випадку має бути включений викладач або фахівець-практик, який володіє відповідною іноземною мовою.

4.20. Публічний захист кваліфікаційних робіт може відбуватися у ЧТЕІ ДТЕУ або на базі підприємств, установ і організацій, з якими укладені договори / меморандуми про співпрацю та/або на підприємствах, установах і організаціях, на базі яких виконувалась кваліфікаційна робота.

Відповідно до наказу ЧТЕІ ДТЕУ, у виключних випадках, публічний захист кваліфікаційної роботи може здійснюватися онлайн з використанням дистанційних технологій навчання.

4.21. Після захисту кваліфікаційних робіт секретарі ЕК передають їх електронні версії до електронної бібліотеки ЧТЕІ ДТЕУ, а паперові версії кваліфікаційних робіт, що пройшли процедуру захисту, передаються за актом в архів ЧТЕІ ДТЕУ на зберігання. Метадані кваліфікаційних робіт (включаючи титульну сторінку, зміст та анотацію) оприлюднюються шляхом розміщення у колекції «Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти» інституційного репозитарія ЧТЕІ ДТЕУ.

5. ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

5.1. Під час виконання кваліфікаційної роботи студент демонструє: вміння логічно та аргументовано викладати матеріал, коректно використовувати аналітичні, статистичні, математичні та інші методи наукового дослідження, проводити експерименти; володіння навичками узагальнення, формулювання висновків; вміння працювати з літературними джерелами.

5.2. Критеріями оцінювання кваліфікаційної роботи є:

- чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану і теми роботи в цілому;
- рівень розв'язання сформульованих завдань і досягнення поставленої мети дослідження;
- рівень наукового обґрунтування результатів проведеного дослідження;

- ступінь самостійності проведення дослідження та наявність власних міркувань, узагальнень, висновків, результатів;
- широта та доцільність застосування методичного апарату дослідження;
- науковість стилю викладення;
- відсутність орфографічних і синтаксичних помилок, а також рівень грамотності викладення матеріалів дослідження;
- правильне оформлення роботи відповідно до встановлених вимог.

5.3. Кваліфікаційна робота, яка має невідповідності у в формулюванні теми, назві підприємства (організації), за матеріалами якого виконано дослідження, не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, дотримання затвердженого плану, не містить матеріалів дослідження реального сектора економіки / підприємства / організації за обраною темою і обґрунтованих пропозицій, виконана з порушенням затвердженого графіку підготовки кваліфікаційної роботи, а також не має відгуку наукового керівника, зовнішньої рецензії (відгуку), до захисту не допускається, і за поданням витягу з протоколу засідання випускової кафедри, студент відраховується з ЧТЕІ ДТЕУ (Положення про організацію освітнього процесу студентів ЧТЕІ ДТЕУ).

5.4. ЕК оцінює рівень якості презентації основних результатів досліджень та відповідей на запитання під час захисту кваліфікаційної роботи – уміння стисло і чітко викласти результати дослідження, аргументовано відповісти на поставлені запитання, якісно презентувати результати дослідження.

5.5. При оцінюванні кваліфікаційної роботи ЕК враховує не лише якість самого наукового дослідження, його наукову новизну, практичну значущість, вміння захистити сформульовані положення та висновки, але і його оформлення відповідно до встановлених вимог.

5.6. Результати захисту кваліфікаційних робіт оцінюються ЕК за 100-бальною шкалою ДТЕУ з подальшим переведенням її в національну шкалу, що здійснюється у такому порядку:

Оцінка за 100-бальною шкалою ДТЕУ (бали)	Оцінка за національною шкалою
90-100	відмінно
82-89	добре
75-81	
69-74	задовільно
60-68	
35-59	незадовільно – необхідно переробити роботу відповідно до визначених зауважень
1-34	незадовільно – необхідно підготувати новий варіант кваліфікаційної роботи

5.6.1. Кваліфікаційна робота в якій, крім виконання основних вимог, зроблено власний критичний аналіз різних літературних джерел, представлено результати власних досліджень з використанням економіко-математичних методів, побудовано формалізовану модель проблеми, розрахунки і на їх основі – аргументовано висновки та обґрунтовано пропозиції, а при її захисті студент показує глибокі знання по темі дослідження, під час доповіді вміло використовує презентацію, впевнено і докладно відповідає на поставлені запитання, може бути оцінена на 90-100 балів.

5.6.2. Кваліфікаційна робота, яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, які пред'являються до даних робіт, матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками, має незначні мовні погрішності, а при її захисті студент показує знання з питань теми, оперує даними дослідження, під час доповіді вміло використовує презентацію, без особливих труднощів відповідає на поставлені запитання, може бути оцінена на 82-89 балів.

5.6.3. Кваліфікаційна робота, яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, які пред'являються до кваліфікаційних робіт, матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними, але недостатньо аргументованими висновками; у структурі, мові і стилі роботи є лише незначні погрішності, а при її захисті роботи студент показує знання з питань теми, оперує даними дослідження, під час доповіді використовує презентацію, відповідає на поставлені запитання, може бути оцінена на 75-81 балів.

5.6.4. Кваліфікаційна робота, в якій розкрито тему, прореферовано необхідні літературні джерела, проаналізовано відповідні інформаційні та статистичні бази даних, проведено експеримент, але яка має поверхневий аналіз та містить значну кількість суттєвих помилок, матеріал викладено непослідовно, сформульовано висновки без необхідного їх обґрунтування, а при її захисті студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень роботи за допомогою членів ЕК, може бути оцінена на 69-74 балів.

5.6.5. Кваліфікаційна робота, яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, які пред'являються до даного виду робіт, але має недостатньо критичний аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано, має значні зауваження рецензента щодо змісту; основні тези роботи розкриті, але недостатньо обґрунтовані, нечітко сформульовано висновки, пропозиції і рекомендації, а при її захисті ілюстративний матеріал студент не коментує, виявляє невпевненість, показує слабкі знання питань теми, не дає вичерпні аргументовані відповіді на запитання, може бути оцінена на 60-68 балів.

5.6.6. Кваліфікаційна робота, яка не носить дослідницького характеру, не має аналізу і не відповідає вимогам, не має висновків або вони носять декларативний характер; у відгуках наукового керівника і рецензента є критичні зауваження, під час захисту студент при відповіді припускається грубих помилок, а також відсутня презентація доповіді, – може бути оцінена на 35-59 балів.

5.6.7. Кваліфікаційна робота, яка не носить дослідницького характеру, не має аналізу і не відповідає вимогам, не має висновків або вони носять декларативний характер; у відгуках наукового керівника і рецензента є критичні зауваження, а при її захисті відсутня презентація доповіді, студент не може відповісти на жодне поставлене запитання, студент не знає теорії – може бути оцінена на 1-34 балів.

5.7. Рішення щодо підсумкового оцінювання приймається більшістю голосів членів ЕК за результатами захисту з урахуванням висновків наукового керівника та рецензентів.

5.8. ЧТЕІ ДТЕУ на підставі рішення ЕК присуджує особі, яка успішно виконала освітню програму підготовки магістра, відповідний ступінь вищої освіти та присвоює кваліфікацію.

5.9. Студент, який не захистив з поважних причин у встановлений строк кваліфікаційну роботу, має право на повторну атестацію протягом наступних трьох років під час роботи ЕК за тією ж освітньою програмою. Дата повторного захисту визначається наказом директора ЧТЕІ ДТЕУ. Якщо захист кваліфікаційної роботи визнається незадовільним, ЕК визначає, чи може студент подавати на повторний захист ту ж кваліфікаційну роботу з доопрацюванням, чи він повинен підготувати кваліфікаційну роботу за новою темою.

5.10. Захист кваліфікаційної роботи за новою темою можливий не раніше ніж через рік.

6. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Дане Положення вступає в силу з моменту його затвердження.

6.2. Випускова кафедра розробляє методичні рекомендації до виконання кваліфікаційних робіт для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за певною спеціальністю / освітньою програмою, в яких зазначаються особливості їх підготовки з урахуванням специфіки об'єктів дослідження, викладаються методичні поради щодо розкриття тих чи інших наукових проблем, а також наводиться орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт тощо.

Завідувачу кафедри _____

(назва кафедри)

(Прізвище, ініціали завідувача кафедрою)

Здобувача _____

_____ рівня вищої освіти

Спеціальності _____

освітньої програми _____

(Прізвище, ініціали здобувача вищої освіти)

(Контактний номер телефону)

ЗАЯВА

Прошу затвердити тему кваліфікаційної роботи : _____

За матеріалами _____

та призначити науковим керівником _____

Дата

підпис

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Кафедра _____
 Освітній ступінь _____
 Спеціальність _____
 Освітня програма _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри _____

« » _____ 20__ р.

**ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу студентіві**

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи:

Затверджена наказом директора від «__» _____ 20__ р. № _____

2. Строк здачі студентом закінченої роботи: «__» _____ 20__ р

3. Цільова установка та вихідні дані до кваліфікаційної роботи:

Мета кваліфікаційної роботи:

Об'єкт дослідження:

Предмет дослідження:

4. Консультанти по роботі із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

5. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

6. Календарний план виконання роботи

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1.	Вибір теми кваліфікаційної роботи		
2.	Оформлення і затвердження завдання на кваліфікаційну роботу		
3.	Написання 1 розділу кваліфікаційної роботи		
4.	Написання, оформлення та здача керівнику наукової статті		
5.	Написання 2 розділу кваліфікаційної роботи		
6.	Написання 3 розділу кваліфікаційної роботи		
7.	Висновки		
8.	Подання кваліфікаційної роботи на кафедру та перевірку на академічний плагіат		
9.	Захист кваліфікаційної роботи в ЕК		

7. Дата видачі завдання « ___ » _____ 20__ р.

8. Науковий керівник кваліфікаційної роботи

(ім'я та прізвище, підпис)

9. Завдання прийняв до виконання студент _____

(ім'я та прізвище, підпис)

10. Відгук керівника кваліфікаційної роботи

Науковий керівник кваліфікаційної роботи _____
(підпис, дата)

11. Висновок про кваліфікаційну роботу:

Кваліфікаційна робота студента _____ може бути допущена
(ім'я та прізвище)
до захисту екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри _____
(ім'я та прізвище, підпис)

« _____ » _____ 20 ____ р.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ОСНОВНОГО ТЕКСТУ ТА ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

У процесі підготовки кваліфікаційної роботи слід застосувати методичні й технічні прийоми наукової роботи. Особа, яка здобуває освітній ступінь магістра, повинна уміти оформлювати результати досліджень відповідно до вимог.

Кваліфікаційна робота подається у надрукованому за допомогою комп'ютера вигляді. Робота має бути надрукована на одній стороні стандартного аркуша білого паперу формату А4 (210 x 297 мм). При цьому бажано використовувати наступні *параметри комп'ютерного друку*: міжрядковий інтервал – 1,5; шрифт – Times New Roman з 14 кеглем. При оформленні таблиць дозволяється використовувати одинарний інтервал, а шапки таблиць та дані можна виконувати меншим шрифтом за розміром, але не менше, ніж 10 кеглем.

Текст кваліфікаційної роботи розміщується на аркуші з дотриманням таких *розмірів полів*: з лівого боку – не менш за 25 мм, з правого – не менш за 15 мм, зверху – не менш за 20 мм, знизу – не менш за 20 мм.

Текст основної частини кваліфікаційної роботи поділяють на розділи та підрозділи (параграфи). Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами по центру сторінки. Заголовки підрозділів (параграфів) друкують з абзацу маленькими літерами (крім першої великої). *Крапку в кінці заголовків не ставлять*. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Відстань між заголовком та текстом повинна дорівнювати одному рядку.

Кожну структурну частину кваліфікаційної роботи (вступ, розділи, висновки та пропозиції, список використаних джерел) треба починати з нової сторінки.

Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, додатків, рисунків, таблиць подають *арабськими цифрами* без знака №. «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ» та «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» не нумеруються. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, а потім друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумеруються арабськими цифрами в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається із номера підрозділу і номера параграфу, розділених крапкою, наприклад: 1.2 (другий підрозділ першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок.

Нумерація сторінок кваліфікаційної роботи має бути наскрізною, включаючи ілюстрації і проставляється в правому верхньому куті аркуша без крапки. *Першою сторінкою є титульний аркуш*, який входить до загальної нумерації сторінок. Нумерація проставляється, починаючи зі «ВСТУПУ» і

закінчується останнім листком роботи.

Ілюстрації виконуються за допомогою комп'ютера. Вони повинні мати назву, яку розміщують під ілюстрацією після номера ілюстрації. Ілюстрації позначають словом «Рис. ».

Ілюстрації (схеми, графіки, рисунки, тощо) у кваліфікаційній роботі необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, які розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок.

Усі ілюстрації (графіки, схеми) іменуються рисунками, які нумеруються послідовно у межах розділу арабськими цифрами, за винятком ілюстрацій в додатках. Номер рисунку складається із номера розділу та порядкового номера рисунку, розділених крапкою, наприклад: Рис. 2.3 (третій рисунок другого розділу). Номер та назва рисунку розміщується **під відповідним рисунком по центру**. Наприклад, другий рисунок третього розділу:

Рис. 2.3.

Цифровий і текстовий матеріал бажано подавати у формі таблиць та рисунків.

Ілюстрації слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, розміщені на окремих сторінках проекту (роботи), включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А4, рекомендується розміщувати у додатках. За потреби, ілюстрації доповнюють або поясненнями, або коментарем.

Цифровий матеріал у роботі (проекті) необхідно подавати у вигляді таблиці. Таблиця має мати назву та номер. Нумерують таблиці послідовно суцільною нумерацією в межах розділу арабськими цифрами (за винятком таблиць, що наводяться у додатках). Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених між собою крапкою. У правому верхньому куті над заголовком таблиці курсивом вказують «Таблиця» та її номер. У наступному рядку, по центру, вказують назву таблиці (жирним шрифтом малими літерами (крім першої великої)). Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці.

Наприклад:

Таблиця 1.2

Назва таблиці

Заголовок граfi	Заголовок граfi	Заголовок граfi	Заголовок граfi	
			підзаголовок граfi	підзаголовок граfi
Заголовок рядка				
Заголовок рядка				

Таблицю бажано розміщувати на одній сторінці. Якщо таблиця або рисунок є великими за розміром, їх необхідно розміщувати у додатках до кваліфікаційної роботи.

При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку у верхньому правому

куті вказується «Продовження табл. 1.2» або «Закінчення табл. 1.2» Крім того, верхній рядок таблиці має містити заголовки стовпців.

При поділі таблиці на частини допускається її шапку або заголовки рядків замінити відповідно номерами граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці.

Потрібно уникати повторів тематичного заголовка у заголовках граф. Лаконічності потребують і назви заголовків рядків. Слова, що повторюються, слід виносити до узагальнюючих заголовків, об'єднувальних рубрик.

Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть з великої літери. В кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф указують в однині.

Посилання на таблиці вказують скорочено, наприклад, «... подано в табл. 1.2.» (друга таблиця першого розділу).

У таблиці слід обов'язково зазначати одиницю виміру (відповідно до стандартів); числові величини повинні мати однакову кількість десяткових знаків.

Якщо цифрові або інші дані в будь-якому рядку таблиці не наводяться, то в ньому ставиться прочерк (-).

Формули, нумерують у межах розділу арабськими цифрами. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Нумери формул пишуть біля правого поля сторінки на рівні відповідної формули у круглих дужках, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Посилання на формули зазначають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)». Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Кожна формула відокремлюється від тексту одним вільним рядком. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знаків: (=), (+), (-), (x), (÷).

Формули та рівняння виконуються у формульному редакторі Microsoft Equation 3.0 або MathType 4.0 Equation, розташовуються безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, посередині рядка.

Вище і нижче формули повинно бути залишено не менше одного вільного рядка.

Наприклад:

Досліджувані показники якості переводяться у безрозмірний вигляд за допомогою формули:

$$P_i = \frac{p_i - p_i^{бп}}{p_i^{ет} - p_i^{бп}} \quad (2.1)$$

де P_i - показник якості у безрозмірному вигляді;

p_i - показник якості у натуральному вигляді;

$R_i^{бр}$ - бракувальний показник якості;

$R_i^{ет}$ - еталонний показник якості.

Посилання. Якщо у тексті кваліфікаційної роботи наведено цитати, статистичні дані, запозичений матеріал та ін., необхідно зробити посилання на першоджерела інформації згідно до ДСТУ 8302:2015. Посилання на літературні джерела слід зазначати після відповідного абзацу тексту кваліфікаційної роботи у квадратних дужках (позатекстове бібліографічне посилання). Наприклад, [12] чи [12, с. 58] означає: 12 – порядковий номер джерела, позначеного у списку використаних джерел, 58 – сторінка з цього джерела.

Посилання на ілюстрації, формули, таблиці кваліфікаційної роботи, додатки вказують їх порядковими номерами. Наприклад: рис. 2.2, формула (3.3), табл. 3.1.

У повторних посиланнях на ілюстрації і таблиці вказують скорочено слово «дивися», наприклад: «див. табл. 1.1».

Список використаних джерел. Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Бібліографічний опис оформлюється згідно з Національним стандартом України «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015».

Джерела, що використані для написання дослідження, слід розміщувати в списку за алфавітним порядком або по мірі посилання у кваліфікаційній роботі. До списку літератури включаються всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Джерела вказуються тією мовою, якою вони видані. Неприпустимим є переклад російських видань українською мовою. ***Не допускаються літературні джерела російських видань та російською мовою.***

Література іноземними мовами наводиться в кінці списку використаної літератури. Відомості про джерела, що включені до списку, подаються згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць.

Додатки оформлюються як продовження кваліфікаційної роботи і розміщуються в порядку посилань у тексті. Додаток повинен мати заголовок, надрукований малими літерами з першої великої літери симетрично до тексту сторінки. З правого боку рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і поряд – велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, Додаток А, Додаток Б тощо. Єдиний додаток позначається як Додаток А.

Ілюстрації, таблиці і формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А.1) – перша формула додатка А.

**ЖУРНАЛ
РЕЄСТРАЦІЇ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ**на кафедрі _____
20__ / 20__ навчальний рік

Спеціальність _____

Освітня програма _____

№ наказу _____

Група _____

Форма здобуття освіти _____

№ пор.	Прізвище, ініціали студента	Тема роботи <i>(об'єкт дослідження)</i>	Прізвище, ініціали наукового керівника, консультанта (за необхідності)	Дата подання роботи на кафедру <i>(підпис відповідальної особи)</i>	Дата подання роботи для захисту на ЕК <i>(підпис відповідальної особи)</i>
1	2	3	4	5	6

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Кафедра _____

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

на тему « _____ »
(назва теми)

на матеріалах _____
(назва підприємства)

Студента ___ курсу, ___ групи,
спеціальності (шифр, назва)
освітньої програми (назва)

(підпис студента)

Прізвище, ім'я,
по батькові

Науковий керівник
(науковий ступінь
вчене звання)

(підпис керівника)

Прізвище, ім'я,
по батькові

Завідувач кафедри
(науковий ступінь
вчене звання)

(підпис завідувача кафедри)

Прізвище, ім'я,
по батькові

**ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ
ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

на тему:

на тему «_____»
(назва теми)

на матеріалах _____
(назва підприємства)

Студента ___ курсу, ___ групи,
спеціальності (шифр, назва)
освітньої програми (назва)

(підпис студента)

Прізвище, ім'я,
по батькові

Науковий керівник
(науковий ступінь
вчене звання)

(підпис керівника)

Прізвище, ім'я,
по батькові